

Tillbakablickar, en artikelserie sammanställd av Calle Sahlquist

Äpplebackaviken blev Sötvattensdamm

Det kan vara svårt att tänka sig att vår golfbana en gång varit helt täckt av vatten. Under den tid som den atlantiska tidens hav befann sig ca 25 meter högre än i dag, löpte det emellertid in en stor vik där vår golfbana ligger. De mäktiga vattenmassorna skapade en grusbank som består av s.k. isälvsgrus som först spolats upp av älven och sedan vidare under isen. När inlandsisen drog sig tillbaka steg jordskorpan ca 25 m och vad som blev kvar av den jättestora viken ser du i dag som Sötvattensdammen vid våra golfhål 6 och 10. Men hur blev det sötvatten i det som en gång var en saltvattenvik?

När Göteborg-Särö Järnväg byggdes, första tåget avgick från Linnéplatsen 1903, tog man grus och byggde den banvall som idag skiljer Sötvattensdammen från Askimsviken. Säröbanans tåg gick alltså på den banvall där man idag kan promenera och cykla utefter Askimsviken. Vad Järnvägsbolaget dessutom lämnade som spår efter sig, utöver banvallen, är de stora sand/grushålor som vi i dag ser vid golfhål 6/10 och 8/9, samt området där vår drivingranch är belägen.

I N. G. Schulténs mätningar av Bohuskusten åren 1803–05 benämns viken, där Sötvattensdammen ligger, som Äpplebackaviken. Golfklubben äger 1/3 av dammen och Hovås Villastad 2/3. Tillflödet kommer dels från bäcken, som har sitt utlopp från Hovåsmossen, och dels från sandhålorna och marken däri kring. Bäckens första gång vid vårt 16:e hål och den rinner dels ut i havet, sydväst om 11:e hålets backtee, och dels genom bäcken som korsar 10:e fairway och ut i dammen. Huset vid entrén till 7:e hålets backe är ett pumphus, som en gång i tiden försåg många Hovåsvillor med vatten. Pumphuset ägs av Hovås Villastad.

Golfklubben har under många år tagit vatten från "Sötis" för banbevattning. Förr var problemet att vassen ville utbreda sig i dammen. Som åtgärd köpte Klubben, vid åtminstone ett par tillfällen, ett antal kilo gräskarp, en fisk som äter sin egen vikt av vass då vattentemperaturen ligger kring 20 grader. För många år sedan fanns det även Guldfiskar i dammen och som har sin egen historia. Familjen Odqvist, som bodde i huset ovanför dåvarande dam- och herrbadet, hade en damm med guldfiskar. Familjens trädgårdsmästare ansåg att fiskarna blivit alltför många och tog därför ett antal och placerade i Sötvattensdammen. På senare år är det näckrosens utbredning som vållat bekymmer. Förmodligen är det gödning från golfbaneskötseln som kommer via tillrinnande vatten från grusbanken i öster och bäcken in i dammen.

Området norr om Sötvattensdammen, från banvallen och en bit ovanför där bäcken korsar 10:e hålet, var mycket sankt de första årtiondena på 1900-talet. Conrad Pineus, en mycket aktiv man i golfklubben, var en av initiativtagarna till att bygga Stadsteatern i början av 1930-talet. Han ordnade så att fyllet från utgrävningarna för teatern, som invigdes år 1933, forslades ut till Hovås och ned till det sankta området. Trots att det i fyllet var en hel del lera blev området bättre med tiden. Men än i dag kan det bli översvämningar då den sydvästliga stormen är som värst i Askimsfjorden och vatten trängs upp där bäcken har sitt utflöde. Under de första åren av 2000-talet var det aktuellt att göra en kulvert mellan Sötvattensdammen och Askimsviken och helt stänga bäckens utflöde till havet. På så sätt skulle Golfklubben kunna reglera vattenståndet i Sötvattensdammen, och havet skulle inte kunna forsa in via bäcken och åstadkomma höstarnas översvämningar på de två golfhål 10 och 11. Tyvärr

fick Klubben inte gehör hos Hovås Villastad, majoritetsägare av Sötvattendammen, på vår greenkeeper Lasse Perssons fina förslag.

Under kalla vintrar var det förr många Hovåsungdomar som åkte skridskor och spelade hockey på Sötisen. En Hovåspojke, som började sin hockeybana på Sötis, var Figge Montán, barnbarn till tidigare ordföranden i Klubben, 1926 och 1956-59, Gunnar Carlsson. Figge blev duktig i hockey och värvades i början av 1960-talet till Göteborgs bästa lag, Frölunda Hockey.

Under många år var det svanpar som häckade i området. Svanar är önskevärda i dammen, trots att de lämnar viss avföring efter sig, då de håller Canadagässen borta från banan. Tyvärr har svanar lyst med sin frånvaro de senaste åren, förmodligen har de haft svårt att landa då näckrosorna fördärvat den öppna vattenspegeln. Banpersonalens trägna arbete, med att hålla näckrosorna borta, kanske på några års sikt gör att vi får se svanar i dammen igen.

I början av 1990-talet gjorde Klubben två utfyllningar i dammen. Det blev en ny green för 6:e hålet, samt även en ny green för 10:e hålet, vilket gjorde att de båda hålen förlängdes med 40-45 meter.

Calle Sahlquist

Källa: Silas Pettersson, Carl-Jan Flach och GGK:s arkiv.